

TİYATRO

tiyatRO

TİYATRO ÖZGÜRLEŞTİRİR

“Tut! Bırak! Hou Vast! Laat Los!”

Tuba Aksu Şener 29 Kasım 2020 4065 Görüntülenme

Masanın üzerinde çeşitli mutfak gereçleri. “**Tut**” sözcüğüyle alınıp, “**Bırak**” sözcüğüyle bırakılıyor. “**Takla**” Kafaya tavayla vurma eylemini getiriyor. Ritmik.

Tut, bırak, bırak, tut, bırak, bırak, tut, bırak, takla. (Kafaya tavayla vurma!)... Tutunama, bırakama, tundra, santra, köşe vuruşu, kafa, goolll. Bağırma! Tuttum koparırım, tuttum yaparım, bırak beni, tut beni, bırakmayın beni, Tutankamon, tutti furitti, Uzay Yolu, bırak beni, tut, taklaya gelme, anne kuş taklaya gelme. Takla. (Kafaya tavayla vurma!) Yok, tutun. Yapayalnız tutun. Tuttuğunuzu bırakın. Kendini tut, kendini bırak... Yaa, beni bir bırakın! Takla. (Kafaya tavayla vurma!)

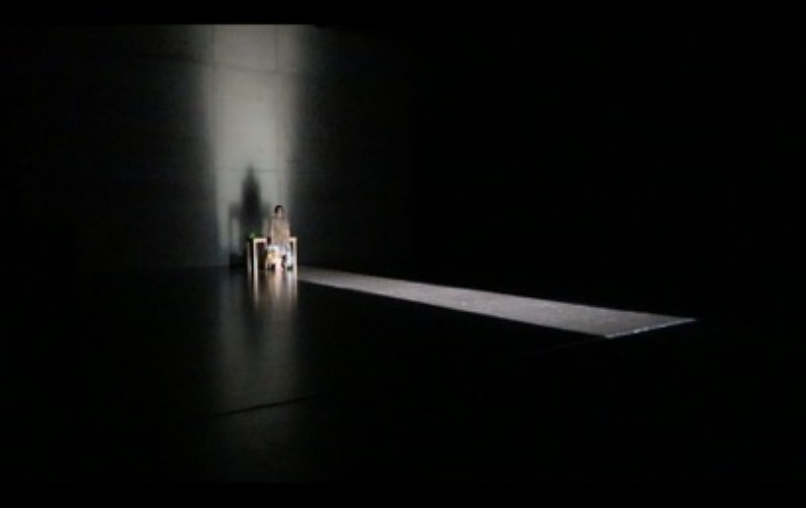

Photo by Leon Alders, Hüseyin Umaysız

İKSV 24. Tiyatro Festivali kapsamında Türkiye prömiyerini yapan **Theater Antract**'ın, "**Tut! Bırak!**" adlı tiyatro oyunu, **Deniz Kaptan**'ın **Kadın Hikayeleri** kitabından seçilen monologlardan oluşturulmuş. Konsept ve yönetim **Hüseyin Umaysız**'a ait. Sahnede **Layla Önen** var. Reji, farklı çevrelerden gelen kadınların dilini oyuncunun kimliğini de içine alarak tek bir bedende birleştirmiş. Tut ve bırak sözcüklerinin gerçek ve yan anlamları, çağrışımları, hikayelerin aktarımında estetize edilmiş bir dil dayanak noktası. Arasız, yaklaşık 57' kadınların **bilinç ve bilinç altının dışı vurumunu, gerçek ve düşün ise iç içe girmiş** kurgusunu takip ediyoruz. Sahnelemede etkileyici bir performatif alan ve eylem yaratılıyor.

Photo by Leon Alders, Hüseyin Umaysız

Önce Iraz'ın eğitimsiz, evli ve dört çocuklu, hiç de mutlu olmayan halinin göstergelerini izliyoruz. Sonra geçmişe köydeki hallerine, hayallerine dönüş. Pamukkale yakınındaki evde, beyaz atla gelip öğrenci toplayan bir öğretmeni beklemektedir. Evet, atla biri gelir ama onu okula değil satıldığı evliliğe götürecektir. Diğer anlatıdaki kadınsa Iraz'ın aksine eğitilmiş. Bir şirkette çalışmakta. O da bulunduğu noktada mutlu değil ve hayallerinde genç bir adam saklı. Bal Gözlü olarak tanımladığı bu adamın at üzerinde geldiğini, kendisini yedinci kattaki ofisinden iş arkadaşlarının ve patronunun yanından alıp götürdüğünü sürrealist bir aksiyon filmi heyecanı ile hayal ediyor. Sonu onun da hüsrana uğruyor ki gerçekler çok başka. Kadınların hangi sınıftan olurlarsa olsunlar kurtarıcı bekleme hallerinin, beyaz atlı prens kültürünün inşa ve yıkımına ilişkin göstergeler var. Hayatlarının önceliklerini, bunların kendi iradeleri dışında gelişmesini, **aslında neyi tutup neyi bırakmaları gerektiği** ile ilgili kafa karışıklıklarını izliyoruz.

Photo by Leon Alders, Hüseyin Umaysız

Kadın(lar) sona doğru tamamen bağımsız olacağı bir boşluğa doğru hareket ediyor. Başarılı dramaturji **Mesut Arslan**'a ait. Metnin çok katmanlı zihin açıcı yapısı ve dili kullanım biçimindeki yetkinliğinin yanı sıra oyunun asıl başarısı bence **sahnelemede**. Boşluktaki malzemeyi tamamen bir enstalasyon alanına, performansı da dansa dönüştürmesinde. Burada **Layla Önen** bedensel güç ve denge de isteyen etkileyici bir oyunculuk sergiliyor. İki parçaya bölünen mutfak/ofis masasının üzerine çıkıp, masayı ayaklarına bağladığı ve o ağırlıkla yürüdüğü bölüm, oyunun iletisinin performatif aktarımında çok etkili bir sahne, üstelik beden ses harmonisini de bozmadan. Yine bu sahnelemede ışık ve ses tasarımının rolü önemli. **Frank Hardy** ve **Can Berk Satır** metni başarıyla desteklemişler. Dekor uygulamada **Abdullah Şahbaz**, yapım koordinatörlüğünde ise **Koray Doğan** var. İlk gösterimi 2018 yılında Belçika'da Flemenkçe yapılan oyun, İstanbul Tiyatro Festivali'nin de başarılı örneklerinden biri olarak kayıtlara geçiyor. Üstelik pandemi şartlarında, fiziksel tiyatro yapmanın ve izlemenin çok zorlaştığı bir zamanda.

Photo by Leon Alders, Hüseyin Umaysız

Oyun çıkışı boşalmış Kadıköy sokaklarında arabama kadar yürürken ne kadar hafiflediğimi ve kendi kendime gülümsediğimi fark ettim. Aldığım hazzın büyüklüğünde projenin başarısı kadar yüz yüze tiyatro izlemeye olan özlemim de vardı. Sanki bu süreçte sadece Kadıköy’de yedi tiyatro kapanmamış, sanki yüzlerce sanat emekçisi kaderine terk edilmemiş gibiydi. Sanki her şey bu sezon prömiyer yapan bir DT oyununun isminde olduğu gibi, **Yolundaymış Gibi**’ydi. Festivali iptal etmeyip içeriğini dijital ağırlıklı hazırlayan, birkaç fiziksel tiyatro örneğini de azami güvenlik koşulları altında planlayan İKSV Tiyatro Direktörü **Leman Yılmaz** ve emeği geçen herkese teşekkür ederim. Süreç tamamlandığında devam kararının ve program içeriğinin kıymeti daha iyi anlaşılacaktır. Festivalle bir moral **direnç noktası** yarattılar. **Umudu tuttular.**

TUBA AKSU ŞENER